
A garland of Sanskrit poem for children 1 with Hindi Translation

—
बालकावित्तावलिः १ सार्थः हिन्दी
—

Document Information

Text title : bAlakavitAvalI 1 with Hindi translation

File name : bAlakavitAvalI1.itx

Category : major_works, bAlakavitA, sanskritgeet

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Composed by Shri Vasudeva Divedi Shastri

Proofread by : Ganesh Kandu kanduganesh at gmail.com

Acknowledge-Permission: Sarvabhauma Sanskrit Prachar Sansthan, Varanasi

Latest update : June 9, 2018

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

బాలకావితావలి: ౧ సార్థ: హిందీ

రచయితా-వాసుదేవ ద్వివేదీ శాస్త్రి
సంస్కృత-ప్రచార పుస్తకమాలా సం ౪౨
బాలకావితావలి:
(హాసతే-ఖేలతే సంస్కృత)

ప్రథమో భాగః
సార్యభౌమ సంస్కృత ప్రచార సంస్థానమ్, వారాణసి
రచయితా - వాసుదేవ ద్వివేదీ శాస్త్రి
(సంస్కృతప్రచార-పుస్తకమాలా-నమ్నాదకః)
ప్రకాశకః - సార్యభౌమ సంస్కృత-ప్రచార సంస్థానమ్
డీ ౦ ౩౮-౧౧౦ హౌజకటోరా, వారాణసి

ఆవశ్యక నివేదన

ప్రస్తుత పుస్తక “హాసతే-ఖేలతే సంస్కృత పుస్తకమాలా” కే
అన్తర్గత ప్రకాశిత కీ జా రహీ హే జో అపనే ధంగ కీ బిలకుల నవీన
ఔర నిరాలీ పహాలీ రచనా హై | ఇనమే ఇనకే నామానురూప | హి బాలకౌ కో
వినా పరిశ్రమ కే, మనోరంజన కే సాధ, హాసతే-ఖేలతే సంస్కృత
సిఖానే కీ దృష్టి సే ఐసీ కవితైం ఏవం తుకబన్దియా, ప్రకాశిత కీ
గయీ హైం జినమే పహాలే సంస్కృత కే వాక్య హైం ఔర | ఫిర ఉనకా హిందీ
అనువాద హే ఔర దానో కో మిలాకర బాచనే సే ఏక ఛన్ద బన జాతా హై
| ఇన ప్రకార యహా పుస్తక జహో హిందీ మేం సంస్కృత ఔర సంస్కృత
సే హిందీ అనువాద సీఖనే-సిఖానే మేం సహాయక వై వహిం కవితా పఠనే
కా భీ ఆనన్ దేతీ హై | ఇన కవితాఓం కీ ఏక విశేషతా యహా భీ హే కి
యది ఇనమే సే కేవల సంస్కృత పదోం కో అలగ కరకే పఠనే జాయ తో
వహా సంస్కృత కవితా హో జాతీ హై, యది హిందీ పదోం కో అలగ కరకే

పథం జాయ తో హిన్దీ కవితా హో జాతో హై ఔర యది మిలాకర పథం జాయ తో
 మిశ్రిత కవితా హో జాతీ హా ఇన ప్రకార ఇన పుస్తక సే సంస్కృత హిన్దీ
 ఔర మిశ్రిత కవితాఉ కే పథనే కా ఏక సాధ ఆనన్ద ప్రాప్త హో సకతా
 హే ఔర బాలకోం మేం అనాయాస హీ ఇన పుస్తక కే మాధ్యమ సే సంస్కృత
 పథనే కీ అభిరుచి ఉత్పన్న కీ జా సకతీ హై । సాధ హీ ఇన పుస్తక
 కే పథనే సే బాల-విధార్థియోం కోం యహా హీ లాభ హో సకతా హే కి వే
 సంస్కృత కే ప్రత్యేక పద కో అలగ అలగ సమర్థు కర అపనీ శబ్ద
 సమ్మత్తి భీ బనా సకతే హైం ఔర కహీం కహీం వాక్యో సే ఉనకా ప్రయోగ భీ
 కర సకతే హే । ఆశా హై, ఇన సభీ బాతోం పర ధ్యాన దేతే హువి సమస్త
 అభిభావక, అధ్యాపకగణ తథా సంస్కృత-ప్రచార కే ఇచ్చుక జన
 అపనే బాల-బచ్చోం తథా విద్యాయార్థియో కే లిపి ఇన పుస్తక కా అధ్యయన
 అనివార్య కరేంగే ఔర ఇన ప్రకార సంస్కృత-ప్రచార మేం సహాయక
 బనకర హమే అనుగృహీత కరేంగే ।

30 నవంబర ౨౦౦౦

రచయితా వినీత

వారాణసీ

బాలకావితావలి: ౧ సార్థ: హిందీ

బాల-కవితావలి:

ప్రార్థనా

హే దయానిధే? (హే దయాధామ !)
హే దయానిధే? (హే దయాధామ !)
వీరాః భవేమ (హమ వీర బనేం)
ధీరాః భవేమ (హమ ధీర బనేం)
శిష్టాః భవేమ (హమ శిష్ట బనేం)
సభ్యాః భవేమ (హమ సభ్య బనేం |)
సతతం పఠేమ (హమ సదా పఠేం)
సతతం లిఖేమ (హమ సదా లిఖేం)
సత్యం వదేమ (హమ సచ బోలేం)
సుఖినో వనేమ (హమ సుఖీ రహేం |)
తుభ్యం నమోఽస్తు (తుమకో ప్రణామ)
హే దయానిధే (హే దయాధామ !)

అభిలాష:

వీర-బాలకాః వయమ్ (వీర బాల హమ సఖీ)
వీర-బాలకాః వయమ్ (వీర బాల హమ సఖీ)
సాగరం సముత్తరేమ (సాగర కో పార కరేం)
గగనతలే ఉత్పతేమ (ఆసమాన మే ఉడేం)
భూతలే (జమీన పర)
పర్వతే (పహాహ పర)
ఉత్సవే (ఉమంగ మేం)
సజ్జామే (జంగ మేం)
సర్వతో వయం జయేమ సబ (జగహ విజయ కరేం |)

నిర్భయా సదా భవేమ (సర్వదా నిడర రహేమ్ |)
 నో కదాపి విత్రనేమ (త్రస్త హోం నహీం కభీ |)
 వీర-బాలకాః వయమ్ (వీర బాల హమ సభీ |)

టప్ టప్, గప్, గప్

నిపతతి జమ్బూః టప్ టప్ (గిరతీ జామున టప్ టప్)
 బాలః ఖాదతి గప్ గప్ (లడకా ఖాతా గప్ గప్)
 వాయుః ప్రవహతి హర్ హర్ (హవా బహ రహీ హర్ హర్)
 పత్రం నిపతతి ఖర్ ఖర్ (పత్తా గిరతా ఖర్ ఖర్ |)
 విహగో బ్రూతే చున్ చున్ (చిడఱియా బోలే చున్ చున్ |)
 భ్రమరో గుంజతి గున్ గున్ (భవరా గూజే గున్ గున్)
 గస్త్రీ గచ్ఛతి ధక్ ధక్ (గాడఱీ జాతీ ధక్ ధక్)
 బాలః పశ్యతి టక్ టక్ (లడకా దేఫే టక్ టక్)

మేం మేం కురుతే

శిశుః స్వపితి (బచ్చా హై సోతా)
 క్రూషకః వపతి (క్రూషక హై బోతా)
 అజా చరతి (బకరీ హై చరతీ)
 మేం మేం కురుతే (మేం మేం కరతీ |)
 సర్పః దశతి (సాప డసతా హై)
 మశకః దశతి (మశక డసతా హై)
 వాయుః చలతి (హవా చలతీ హై)
 వాయుః వహతి (హవా వహతీ హై |)
 జలం వహతి (పానీ బహతా హై)
 కుమ్భః న్రవతి (ఘడఱో చూతా హై)
 అగ్నిః జ్వలతి (ఆగ జలతీ హై)
 దాలిః గలతి (దాల గలతీ హై |)
 రామః పఠతి (రామ పఠతా హై)
 శ్యామః లిఖతి (శ్యామ లిఖతా హై)

శుకః పఠతి (సుగ్గా పఠతా హై)
శిశుః రటతి (బచ్చా రటతా హై ।)

గీతా గాయతి (గీతా గాతీ హై)
కమలా ఖాదతి (కమలా ఖాతీ హై)
విమలా రోదితి (విమలా రోతీ హై)
సుషమా శేతే (సుషమా సోతీ హై ।)

శీలా ఖేలతి (శీలా ఖేల రహీ హై)
లీలా ధావతి (లీలా దౌడః రహీ హై)
మాతా పశ్యతి (మాతా దేఖ రహీ హై)
పుత్రీ పృచ్ఛతి (బేటీ పూఛ రహీ హై ।)

బాలకాః ఖేలన్తి (లడఃకే ఖేలతే హైం)
బాలకాః ధావన్తి (లడఃకే దౌడఃతే హైం)
బాలకా పృచ్ఛన్తి (లడఃకే పూఛతే హైం)
బాలకా క్రీడన్తి (లడఃకే ఖేలతే హైం ।)

ఘోటకాః ధావన్తి (ఘోడఃకే దౌడఃతే హైం)
కుక్కురా బుక్కన్తి (కుత్తే భూకతే హైం)
కోకిలాః కూజన్తి (కోయల కూజతే హైం)
షట్పదాః గుజన్తి (భౌరే గూజతే హైం ।)

నర్తకా నృత్యన్తి (నర్తక నాచతే హైం)
గాయకాః గాయన్తి (గాయక గా రహీ హైం)
దర్శకాః పశ్యన్తి (దర్శక దేఖతే హైం)
యాత్రిణః గచ్ఛన్తి (యాత్రీ జా రహీ హైం ।)

దినచర్యా

వయం బాలకాః సదా పఠామః (హమ బాలక హర దమ పఠతే హైం ।)
వయం బాలకాః సదా లిఖామః (హమ బాలక హర దమ లిఖతే హైం ।)
వయం బాలకాః సదా చలామః (హమ బాలక హర దమ చలతే హైం ।)
వయం బాలకాః సదా మిలామః (హమ బాలక హర దమ మిలతే హైం ।)
వయం ప్రభాతే ఉత్తిష్ఠామః (హమ సబ ప్రాతః ఉఠ జాతే హైం ।)

తతో నిత్యకర్తవ్యం కుర్మః (తబ హమ నిత్య క్రియా కరతే హైం |)
 తతో వయం పరితుం గచ్ఛామః (తబ హమ సబ పఢ్నే జాతే హైం)|
 సాయం పునః సమాగచ్ఛామః (పున శామకో ఆ జాతే హైం |)
 భుక్త్యా పీత్వ్యా మన్దం మన్దం (ఖాకర పికర ధీరే ధీరే)
 పరితుం వయం బ్రజామః (పఢ్నే హమ జాతే హైం |)
 తత పరిత్వ్యా పాఠం సాయం (వహాః పాఠ పఢ్కర సంజ్ఞా కో)
 గేహమ్ ఆగచ్ఛామః (ఘర పర ఆ జాతే హైం |)

ఘటీ (ఘడఁీ)

ఘటీ మదీయా బ్రూతే టన్ టన్ (ఘడఁీ హమారీ బోలే టన్ టన్)
 చలతి తదీయా సూచీ సతతం (చలతీ ఉసకీ సూఈ హర దమ |)
 నహి కదాపి అవకాశం లభతే (నహిం కభీ బీ ఛట్టి పాతీ |)
 సదా మదీయాం నేవాం కురుతే (సదా హమారీ నేవా కరతీ |)

గస్త్రీ (గాడఁీ)

గస్త్రీ గచ్ఛతి (గాడఁీ జాతీ)
 అగ్రే గచ్ఛతి (ఆగే జాతీ)
 పృష్ఠే గచ్ఛతి (పీఛే జాతీ)
 ఉచ్చైః గచ్ఛతి (ఊఁచే జాతీ)
 నీచైః గచ్ఛతి (నీచే జాతీ)
 గస్త్రీ గచ్ఛతి (గాడఁీ జాతీ |)
 మన్దం గచ్ఛతి (ధీరే జాతీ)
 శీఘ్రం గచ్ఛతి (జల్దీ జాతీ)
 వక్రం గచ్ఛతి (ఠేడఁీ జాతీ)
 సరలం గచ్ఛతి (సీధీ జాతీ)
 గస్త్రీ గచ్ఛతి (గాడఁీ జాతీ |)
 ర్ఘక్ ర్ఘక్ (ర్ఘక్ ర్ఘక్)
 గానం గాయతి (గానా గాతీ)
 ధక్ ధక్ (ధక్ ధక్)

నాదం కురుతే (శోర మచాతీ)
 గస్త్రీ గచ్చతి (గాడఁ ి జాతీ |)
 అగారం ఖాదస్తీ (కోయలా ఖాతీ)
 జలం పిబస్తీ (పానీ పీతీ)
 ధూమం దదతీ (ధూఆఁ దేతీ)
 రజః కిరస్తీ (ధూల ఉడఁ తీ)
 గస్త్రీ గచ్చతి (గాడఁ ి జాతీ |)
 మధ్యే మధ్యే తిష్ఠతి (బీచ బీచ మే రుకతీ)
 యదా కదాచిత్ యుద్ధ్యతి (కభీ కభీ లడఁ జాతీ)
 యదా కదాచిత్ నిపతతి (కభీ కభీ గిర జాతీ)
 పునః-ఉపరి ఉత్తిష్ఠతి (ఫిర ఉఃపర ఉఠ జాతీ)
 గస్త్రీ గచ్చతి (గాడఁ ి జాతీ |)
 శీతే వా ఉష్ణే వా (సర్దీ యా గర్మీ మేం)
 సదా సేవతే (హర దమ సేవా కరతీ)
 దివసం వా రజనీ వా (దిన హౌ యా రజనీ హో)
 అవకాశం నో లభతే (ఘట్టి కభీ న పాతీ)
 గస్త్రీ గచ్చతి (గాడఁ ి జాతీ |)

చున్నూ మున్నూ

ఏతౌ బాలౌ (యే దో లడఁ తే)
 “చున్నూ మున్నూ” (చున్నూ మున్నూ)
 సదా ఖేలతః (సదా ఖేలతే)
 ఇతో ధావతః (ఇధర దౌడఁ తే)
 తతో ధావతః (ఉధర దౌడఁ తే)
 బారం బారం పతతః (బార బార గిర జాతే)
 యుద్ధ్యపి లభేతే (జో కుఠ పాతే)
 సర్వ వదనే ఊపతః (సబ కుఠ ముఁహా మేం రఖతే)
 సర్వ సర్వ చలతః (సరక సరక కర చలతే)
 సతతం హసతః | (హర దమ హఁసతే |)
 కిన్తు బుభుక్షా యదా బాధతే (కిన్తు భూఖ జబ లగతీ)

తారం రుదతః (ఖూబ జోర నే రోతే)
 మాతుః సవిధే బ్రజతః (మా కే పాస పహుచతే)
 సమ్యమ్ దుగ్ధం పీత్వా (ఖూబ దూధ పీతే)
 ముదితౌ భవతః (ఖుశ హో జాతే)
 పునః ఖేలితుం బ్రజతః (పునః ఖేలనే జాతే)
 సర్వ ముదితం కురుతః | (సబకో ఖుశ కర దేతే |)

గోమాతా

ఏషా మమ గోమాతా (యహ మేరీ గోమాతా)
 కీద్యక్ అస్యాః రూపమ్ (కైసీ ఇసకీ సూరత)
 కీద్యక్ సరల-స్వభావః (కైసా సరల స్వభావ)
 మధురే అస్యాః నయనే (మీతీ ఇసకీ ఆఖే)
 కరుణాభరితో రావః (దర్ద-భరీ ఆవాజు)
 అస్యా ఆదరభావః (ఇసకా ఆదర కరనా)
 సర్వ-సుమంగల-దాతా (సబకా మంగల-దాతా, ఏషా ౦ |)
 నిత్యం ప్రాతః గచ్ఛతి (రోజు సబేరే జాతీ)
 సాయం పునరాగచ్ఛతి (సంజ్ఞా కో ఫిర ఆతీ)
 దుగ్ధం సదా ప్రయచ్ఛతి (దూధ హమేశా దేతీ)
 మనో మదీయం హరతే (మేరా మన హర లేతీ)
 అస్యాః సుస్థర-వత్సః (ఇసకా సుస్థర బచడో)
 సర్వజనానాం త్రాతా (సబ లోగోం కా త్రాతా, ఏషా ౦ |)

చటకా (ఫరగుద్దీ)

కీయతీ చపలా (కితనీ చంచల)
 ఏషా చటకా | (యహ ఫరగుద్దీ |)
 చూ చూ కురుతే (చూ చూ కరతీ)
 చీం చీం కురుతే (చీం చీం కరతీ)
 ముహుర్ముహుః ఉడ్డయతే (బార బార ఉడ్డ జాతీ)
 పునరాగచ్ఛతి (ఫిర ఆ జాతీ)

కించిద్ విరమతి (ఘన భర రుకతీ)
 జాతు కూర్దతే (కభీ కూదతీ)
 పరితః పశ్యతి (చారోః ఓర నిరఖతీ)
 సదా శక్కితా (సదా చౌంకతీ)
 సతతం భీతా (హరదమ డరతీ)
 త్వణం ముఖే ఆనయతే (తినకా ముఖ మైం లాతీ)
 సున్దర-నీడం రచయతి (సున్దర నీడ బనాతీ)
 సుఖితా సమయం గమయతి (సుఖ నే సమయ బితాతీ |)

విడాలః (బిలార)

అయం విడాలః (యహా బిలార)
 మూషక-వైరీ | (చూహోం కా దుశ్శన |)
 మన్దం గచ్ఛతి (ధీరే చలతా)
 మౌనం తిష్ఠతి (చుపకే రహతా)
 మధ్యే మధ్యే (బీచ బీచ మేం)
 నయనం మీలతి | (ఆఖ మూదతా |)
 కిన్తు మూషకమ్ (పర చూహోం కో)
 దృష్ట్వా ధావతి (దేఖ దౌడతా)
 ధృత్వాఽక్రమతి (పకడః దబాతా)
 ముఖే గృహీత్వా (ముహా మే లేకర)
 పరితః పశ్యన్ (చారో ఓర నిరఖతా)
 శీఘ్రం శీఘ్రం (జల్దీ జల్దీ)
 నిభృతే గచ్ఛతి (శూన్య జగహా మే జాతా)
 ముదితః ఖాదతి | (ఖుశ హౌ జాతా |)

మూషికా (చూహియా)

ఆగతా ఆగతా (ఆ గయా ఆ గయా)
 మూషికా ఆగతా | (చూహియా ఆ గయా |)
 వాసరో వా నిశా (దివస హో రాత హో)
 ధావమానా ఇతః (ఇస తరఫ దౌడతీ)

ధావమానా తతః (ఉన తరఫ దౌడఃతీ)
 శక్కితా సర్వదా (చౌకతీ హర ఘడఃతీ)
 పాదయోరుత్థితా (పైర పర హో ఖడఃతీ)
 ఈక్షమాణాభితః (సబ తరఫ ర్ఘాకతీ)
 ఆదదానా కణమ్ (ఏక దానా లియే)
 కూర్దమానా ముహుః (కూదతీ-ఫాదతీ)
 క్వాపి లీనా పునః (ఫిర కహీం ఛిప గయీ)
 విద్రుతా వా క్వచిత్ (యా కహీం భగ గయీ |)
 నిద్రితా వా క్వచిత్ (యా కహీం సౌ గయీ |)
 ఆగతా ఆగతా (ఆ గయీ ఆ గయీ)
 మూషికా ఆగతా (చూహియా ఆ గయీ |)

పిపీలికా (చింటీ)

కియతీ తస్వీ (కితనీ పతలీ)
 కియతీ సరలా (కితనీ సీధీ)
 కియతీ లఘ్వి (కితనీ హాత్కీ)
 కియద్-దుర్బలా (కితనీ దుబలీ)
 కియతీ ప్రాస్వా (కితనీ ఛోటీ)
 సా పిపీలికా | (వహ చీటీ హై |)
 కిస్తు సర్వదా (లేకిన హరదమ)
 శ్రమం విధత్తే (మేహనత కరతీ)
 దూరం దూరం గచ్ఛతి (దూర దూర తక జాతీ)
 చలతి సర్వదా (హరదమ చలతీ)
 సతతం ధావతి (సదా దౌడఃతీ)
 దేశ-దేశతః (జగహ జగహ సే)
 ఖాద్య-వస్తు ఆనయతే (ఖానే కా సామాన లే ఆతీ)
 విలే నిధత్తే (బిల మే రఖతీ)
 సమయే సమయే ఖాదతి (సమయ సమయ పర ఖాతీ |)
 సుఖితా జీవతి | (సుఖ నే జీతీ |)
 కియత్ ఉత్తమమ్ (కితనా ఉత్తమ)
 కియత్ నిర్మలమ్ (కితనా నిర్మల)

కియత్ సున్దరమ్ (కితనా సున్దర)
 కియత్ నిర్భరమ్ (కితనా నిర్భర)
 ఇదం జీవనమ్ | (యహ జీవన హై)
 ఆస్మిన్ క్షుద్ధ-శరీరే (ఇస ఛోటే సే తన మేం)
 కియత్ సాహసమ్ (కితనా సాహస)
 కియత్ పౌరుషమ్ (కితనా పౌరుష)
 కియతీ శక్తిః (కితనీ తాకత)
 కియాన్ ఆత్మవిశ్వాస (కితనా నిజీ భరోసా)
 ఆశ్చర్యమ్, ఆశ్చర్యమ్ | (అచరజ హై, అచరజ హై |)
 హే పిపీలికే (హే పిపీలికా)
 ధన్యతమా అసి (ధన్య ధన్య హౌ)
 చిరంజీవినీ (బహుత దినా తక జీఔ,
 నీతి-ధర్మయోః (నీతి-ధర్మ కా)
 విశ్వం పాఠం శిక్షయ (జగ కో పాఠ సిఖాట)
 శ్రమ-పౌరుషయోః (శ్రమ-పౌరుష కా)
 సర్వ మార్గ దర్శయ (సబకో రాహ దిఖాట)
 నమో నమస్తే (నమస్కార హే, నమస్కార హై తుమకో |)

గోచరకాః (చరవాహే)

ప్రత్యూషే ఆవాసాత్ (సూబ సబేరే ఘర సే)
 భుక్త్యా పీత్వా (ఖాకర పీకర)
 మిలితాః సర్వే (సబ మిల-జుల కర)
 లఘవో లఘవః (ఛోటే ఛోటే)
 తథో యువానః (ఔర సయానే)
 గోపా బాలాః (గ్వాల బాల సబ)
 చారయన్తి గాః | (గాయ చరాతే |)
 హస్తే లకుటీ (కర మేం లాఠీ)
 స్కన్ధే ఏకం వస్త్రమ్, (ఏక వస్త్ర కన్ధే పర)
 కిచిత్ సక్తుమ్ (ఛోడఁ నత్తూ)
 అల్పం గుడం గృహీత్వా (ఛోడఁ సా గుడఁ లేకర)
 జాతు భ్రమన్తః (కభీ ఘూమతే)

జాతు శయానాః (కభీ లేటతే)
 జలం పిబన్తః (పానీ పీతే)
 సజ్జీతం గాయన్తః (గానా గాతే)
 చారయన్తి గాః | (గాయ చరాతే |)
 యదా ధేనవః (జబ సబ గాయేం)
 క్షేత్రం-క్షేత్రం గత్వా (ఖేత-ఖేత మేం జాకర)
 హరితం శస్యమ్ (హరే ఫల కో)
 చరితుం లగ్నా (చరనే లగతీం)
 నో మన్యన్తే (నహిం మానతీం)
 న నివర్తన్తే (నహిం తౌటతీం)
 తదా చారకాః (తవ చరవాహే)
 దణ్డం ధృత్వా (డండా లేకర)
 ధావం-ధావం (దౌడ-దౌడ కర)
 హేహే కృత్వా (హేహే కరకే)
 హో-హో కృత్వా (హో-హో కరకే)
 త్వరితం గత్వా (ఝట-పట జాకర)
 హత్వా-హత్వా (మార-మార కర)
 గాలిం దత్వా (గాలీ దేకర)
 నివర్తయన్తే ధేనూః (గాయోం కో తౌటాతే)
 చారయన్తి గాః | (గాయ చరాతే |)

సూర్యోదయ

సూర్యః ఉదయతి (సూరజ ఉగతా)
 తిమిరం నశ్యతి (అన్ధేరా మిట జాతా |)
 మనుజే మనుజే (మనుజ-మనుజ మేం)
 హృదయే-హృదయే (హృదయే-హృదయే మేం)
 జీవే జీవే (జీవ-జీవ మేం)
 కుసుమే కుసుమే (ఘాల-ఘాల మేం)
 నవం యౌవనం (నఈ జవానీ)
 నవా చేతనా (నఈ చేతనా)
 నవః ప్రసాదః (నవ ప్రసన్నతా)

నవ-పరాక్రమః (నయా పరాక్రమ)
 పరితో విలసతి (చారో ఆర చమకతా)
 సూర్యః ఉదయతి (సూరజ ఉగతా ।)

వర్షా

మేఘః గర్జతి గడ్-గడ్ (బాదల గర్జజే గడ్-గడ్)
 కరకా నిపతతి పడ్-పడ్ (ఓలా గిరతా పడ్-పడ్ ।)
 వర్షా వర్షతి రిమ-రిమ (వర్షా బరసే రిమ-రిమ)
 విద్యుత్ విలసతి చమ-చమ (బిజలీ చమకే చమ-చమ ।)
 సదా దుర్ద్దినం ఘోరమ్ (సదా భయంకర దుర్ద్దిన)
 సదా తామసం దివసే (సదసా అఢేరా దిన భర ।)
 గమనా-గమనే కఠినే (జానా-ఆనా ముశ్కిల)
 సదా ప్రస్థలన-భీతిః (సదా ఫిసలనే కా డర ।)
 సర్వత్ర ఘటా అతిఘోరాః (సబ ఓర ఘటాయేం భీషణ)
 సర్వత్ర భయంకర-వర్షా (సబ జగహా భయంకర వర్షా ।)
 రుద్ధః సకలో వ్యాపారః (సబకా సబ కామ రుకా హై)
 భవనే భవనే జలచర్చా (ఘర ఘర మే జల కీ చర్చా ।)
 బహవః పఞ్ఞానో భగ్నాః (బహుతేరే పథ టూటే)
 బహవో-పి సేతవో మగ్నాః (కితనే హీ పుల పీ డూబే ।)
 నిర్గహః మానవాః జాతాః (సబ హుయే ఆదమీ బే-ఘర)
 దుర్లభం భోజనం పానం (ఖానా-పీనా భీ దూభర ।)
 భువి పానీయం పానీయమ్ (భూ పర పానీ హీ పానీ)
 సర్వత్ర కర్దమః పఞ్కః (సబ ఓర పాక ఓ కీచడః ।)
 సర్వత్ర పిచ్చిలా భూమిః (సబ ఓర ధరాతల పిచ్చిల)
 నిపతన్తి అనేకే ధడ-ధడ (కితనే హీ గిరతే ధడ-ధడ ।)

వర్షా కా అంత

వర్షా గతా (వర్షా గఈ ।)
 జలదాః గతాః (బాదల గయే)
 భేకాః గతాః (మేఢక గయే)

వాత్యా గతా (ఆధీ గళః)
 విద్యుద్ గతా (బిజలీ గళః)
 వర్షా గతా (వర్షా గళః ।)
 గడ్ గడ్ గతమ్ (గడ్ గడ్ గయా)
 తడ్ తడ్ గతమ్ (తడ్ తడ్ గయా)
 టర టర గతమ్ (టర టర గయా)
 సుషమా నవా (శోభా నళః)
 వర్షా గతా (వర్షా గళః ।)
 సలిలం గతమ్ (పానీ గయా)
 పజ్కో గతః (కీచడః గయా)
 పరితోఽధునా (సబ ఓర అబ)
 విమలా మహీ (నిర్మల మహీ)
 వర్షా గతా (వర్షా గళః ।)

నీతి-శిక్షా

సత్యం వద ధర్మం చర (సచ బోలో ధర్మ కరో)
 పీడిత-జన-దుఃఖం హర (దుఖియోం కా దుఃఖ హరో)
 క్షుధితానాముదరం భర (భూఖోం కా పేట భరో ।)
 ధీరో భవ వీరో భవ (ధీర బనో వీర బనో)
 శిష్టో భవ సభ్యో భవ (శిష్ట బనో సభ్య బనో)
 హృష్టో భవ పుష్టో భవ (హృష్ట బనో పుష్ట బనో ।)
 శుద్ధం పఠ (శుద్ధ పఠోం) స్వచ్ఛం లిఖ (సాఫ్ లిఖో)
 సభ్యో భవ (సభ్య బనో) శాస్త్రో భవ (శాస్త్ర రహో)।

సదాచార-శిక్షా

నిత్యం ప్రాతః జాగృహి (రోజ సబేరే జాగో)
 హస్త-ముఖం ప్రక్షాలయ (హాథ ఔర ముహా ధోట)
 శాస్త్రచేతసా ఉపవిశ (శాస్త్ర-చిత్త హో బైలో)
 పఠితం పాఠం చింతయ (పఠే పాఠ కో సోచో ।)
 స్నానం కురు ధ్యానం కురు (స్నాన కరో ధ్యాన కరో)

మధురం జలపానం కురు (మీరా జలపాన కరో)
 పఠనే అవధానం కురు (పఠనే మేం ధ్యాన ధరో)
 హీన-జనే మానం కురు (హీనోం కా మానం కరో)
 దీన-జనే దానం కురు (దీనోం కో దాన కరో)
 జన-జన-సమ్మానం కురు (సబకా సమ్మాన కరో)

సావధాన

కుసుమానాం కలికాః మా త్రోటయ (ఫలోం కీ కలియా, మత తోడో)
 పుస్తకస్య పత్రం మా మోటయ (పుస్తక కా పన్నా మత మోడో)
 వాతాయన-న శీశం మా స్ఫోటయ (జగలే కా | శీశా మత ఫోడో)
 దుష్టైః సమృద్ధం మా యోజయ (దుష్టోం నే నాతా మత జోడో)
 గచ్ఛతి శకటే మా ఆరోహేః (చలతీ గాడో మే మత చథనా)
 చలతః శకటాత్ మా అవరోహేః (చలతీ గాడో నే న ఉతరనా)
 దుష్టైః పురుషైః సహ మా గచ్ఛేః (దుష్ట జనోం కే సాథ న జానా)
 కృత్వా-కర్మ ఝటితి ఆగచ్ఛేః (కరకే కామ తురత ఆ జానా)

అసంభవ కో సంభవ బనాఓ

ఊషర-భువి శస్యమ్ ఉత్పాదయ (ఊషర మే ఖేతీ ఉపజాఓ)
 గిరి-శిఖరే కుసుమాని వికాసయ (గిరి కే ఊషర ఫూల ఖీలాఓ)
 పాషాణే కోమలతామ్ ఆనయ (పత్థర మే కోమలతా లాఓ)
 ఆపత్రై ఆనన్దం మానయ (ఆఫత మేం ఆనన్ద మనాఓ)
 వినా ఘనం పానీయం వర్షయ (వినా మేఘ పానీ బరసాఓ)
 శత్రుం మిత్రం సర్వ హర్షయ (శత్రు మిత్ర సబకో హరసాఓ)
 కామ-క్రోధ-వహ్నిం నిర్వాపయ (కామ క్రోధ కీ ఆగ బురూఓ)
 భూమితలం స్వర్గ సమ్పాదయ (భూతల కో బైకుంఠ బనాఓ)

ఛోటా బాలక, బడీ బడీ ఇచ్చాయేం

అహం బాలకః (మైం బాలక హూం)

లఘు-బాలకః (లఘు బాలక హూఁ)
 ఆల్పావస్థా (ఆల్ప అవస్థా)
 దుర్బలంః కృశః (దుబలా పతలా)
 హాస్వ-శరీరమ్ (ఛోటా సా తన)
 లఘూ మదీయా పాదా (ఛోటి మేరే పా(వ)
 స్వల్పా బుద్ధిః (బుద్ధి జరా సీ ।)
 కీన్త మదీయం లక్ష్యమ్ (లక్ష్య హూమారా లేకిన)
 మహావిశాలమ్ । (బహుత బడఁ హై ।)
 దూరే దూరే గన్తుమ్ (దూర దూర తక జానా)
 ఆకాశే ఉడ్డయితుమ్ (ఆసమాన మేం ఉడఁనా)
 జాతు చన్ద్రమానేతుమ్ (కభీ చా(ద కో లానా)
 జాతు యమేన చ యోధుమ్ (కభీ కాల సే లడఁనా)
 విశ్వ-విజేతా భవితుమ్ (విశ్వవిజేతా హోనా)
 జగతో నేతా భవితుమ్ (జగ కా నేతా హోనా)
 నూతన-బ్రహ్మ భవితుమ్ (నృతన బ్రహ్మ బననా)
 నూతన-సృష్టిం కర్తుమ్ (నవ సంసార సిరజనా ।)
 జగతః పాపం హర్తుమ్ (జగ కా పాప మిటానా)
 ధర్మరాజ్యమానేతుమః (ధర్మరాజ్య కో లానా)
 సర్వ సుఖినం కర్తుమ్ (సబకో సుఖీ బనానా)
 భువి స్వర్గ వాసయితుమ్ (భూ పర స్వర్గ బసానా ।)
 సదా మనః కామయతే (సదా చాహతా మన హై)
 ఇదం మనః కామయతే (యహీ చాహతా మన హై)
 ఇయం మదీయా ఇచ్ఛా (యహీ హూమారీ ఇచ్ఛా)
 ఏషా మమ ప్రతిజ్ఞా (యహీ హూమారా ప్రణ హై ।)

మేరా మన

సుఖం మనో మే లభతే (మేరా మన సుఖ పాతా ।)
 మనో మదీయం తృప్యతి (మన మేరా భర జాతా ।)
 వికసిత-కుసుమమ్ (ఖిలే సుమన కో)
 నీలం గగనమ్ (నీల గగన కో)
 నిర్మల-చిత్తమ్ (నిర్మల మన కో)

నవం యావనమ్ (నవ యావన కో)
 శ్యామ-నీరదం (కాలే ఘన కో)
 సౌమ్యం వదనం (సౌమ్య వదన కో)
 సున్దర-దేహం (సున్దర తన కో)
 దృష్ట్యా దృష్ట్యా (దేఖ దేఖ కర)
 మనో మదీయం హర్ష్యతి (మేరా మన హరషాతా I)
 సుఖం మనో మే లభతే (మేరా మన సుఖ పాతా II)

దునీయాఁ రంగ-బిరంగీ

జగత్ విచిత్రం చిత్రమ్ (దునీయాఁ రంగ-బిరంగీ)
 జగత్ విచిత్రం చిత్రమ్ (దునీయాఁ రంగ-బిరంగీ)
 కశ్చిత్ జీవతి (కోఈ జీతా)
 కశ్చిత్ మ్రియతే (కోఈ మరతా)
 కశ్చిత్ రోదితి (కోఈ రోతా)
 కశ్చిత్ విహసతి I (కోఈ హసతా I)
 ఏకః సౌధే నివసతి (ఏక మహాల మే రహతా)
 ఏకః మార్గే శేతే (ఏక సడక పర సోతా)
 ఏకః సేవాం కురుతే (ఏక గులామీ కరతా)
 ఏకో భవతి విజేతా I (ఏక విజేతా హోతా I)
 కశ్చిత్ యోగీ (కోఈ యోగీ)
 కశ్చిత్ భోగీ (కోఈ భోగీ)
 కశ్చిత్ పుష్టః (కోఈ తగడఁ)
 కశ్చిత్ రోగీ (కోఈ రోగీ I)
 కశ్చిత్ భూషిత-దేహః (కోఈ దేహ సజాయే)
 కశ్చిత్ నగ్న-వినగ్నః (కోఈ దేహ ఉఘారే)
 కశ్చిత్ ముణ్ణితముణ్ణః (కోఈ ముండ ముఁడాయే)
 కశ్చిత్ సజ్జిత-కేశః (కోఈ కేశ సజాయే I)

దేహాత కా చిత్ర

భారత-గ్రామ-వాసినో లోకాః (భారత కే దేహాతీ లోగ)

ఆశనం స్వల్పమ్ (ఖానా థోడం)
 మలినం వసనమ్ (గన్దా కపడం)
 శుష్కం వదనమ్ (సూఖా ముఖడం)
 కథయతిం దుఃఖమ్ (కహతా దుఖడం |)
 హ్రాస్వ-కుటీరమ్ (ఛోటీ కుటియా)
 భగ్నా ఖట్వా (టూటీ ఖటియా)
 వక్ర-పట్టికా (టేడం పటియా |)
 రోదితి కన్యా (రోతీ బిటియా |)
 కరే తమాఖుః (సుర్తీ కర మేం)
 కలహో గేహే (ఝగహో ఘర మేం)
 చింతా హృదయే (చింతా మన మేం)
 కృశతా దేహే (కృశతా తన మేం)
 సతతం బాధా (సతతం రోగః)
 హరదమ బాధా (హరదమ రోగ)
 భారతగ్రామవాసినో లోకాః (భారత కే దేహాతీ లోగ |)

ప్రతిజ్ఞా

ఏష మదీయ-ప్రియతమ-దేశః భారత దేశః
 (యహ హై మేరా ప్యారా దేశ భారత దేశ)
 ఏష మదీయః ప్రియతమ-వేషః సరలో వేషః
 (యహ హై మేరా ప్యారా వేష సాదా వేష |)
 ఇయం మదీయా దివ్యా భాషా సంస్కృత భాషా
 (యహ హై మేరీ అనుపమ భాషా సంస్కృత భాషా)
 దేశధర్మయోః మహతీ ఆశా మహతీ ఆశా
 (దేశ-ధర్మ కీ మహతీ ఆశా మహతీ ఆశా |)
 ఏతత్సేవా సదా కరిష్యే సదా కరిష్యే
 (ఇనకీ సేవా సదా కరూంగా సదా కరూంగా)
 ఏతత్కష్టం సదా హరిష్యే సదా హరిష్యే
 (ఇసకా సంకట సదా హరూంగా సదా హరూంగా |)

Composed by Shri Vasudeva Dvivedi Shastri

Proofread by Ganesh Kandu kanduganesh at gmail.com

——
A garland of Sanskrit poem for children 1 with Hindi Translation
pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

